

Oboru na univerzitě, který nás dvě svedl dohromady, jsem zanechala ještě před koncem semestru. Přemluvena a povzbuzena Johannou jsem se rozhodla dát šanci psaní a pustila se do projektu, o němž jsem už nějakou dobu přemýšlela. Jednalo se o sbírku povídek se společným tématem, která mohla být celkem dobrá, kdybych jich bývala alespoň pár dokončila. Každé vyprávění jsem nakousla, došla jsem do půlky nebo ještě o kus dál, pak mě kuráž opustila. Směr kupředu mohou držet jen ti, kdo nabrali rychlost, jenže já jsem dny trávila pilováním vět, které jsem stejně nakonec celé škrtila. Johanna obor pochopitelně dokončila a díky svému vlivnému tátovi dostala místo v lokálním rádiu. Chodila domů v šest nebo v sedm večer, a pokud jsem jí to dovolila, většinou ano, postavila se u velkého psacího stolu za mě a dívala se na monitor, načež přikývla a usmála se. Podporovala mě i tehdy, kdy obrazovka ukazovala přibližně tytéž věty jako předchozího dne. Nikdy předtím jsem nikomu nedala přečíst, co jsem napsala, u ní mi to však připadalo přirozené – nejspíš proto, že vše, co jsem ze sebe vymáčkla, nanejvýš pozorně analyzovala. Přestože jsem tušila, že si posudek na můj text plete s polibky přilepenými na mé rty, mě její povzbuzování přimělo pokračovat. Stala se z toho hra, přicházela s konkrétními radami, kdy zapíchla prst do obrazovky a řekla třeba: „nech je radši, ať se

na konci dají dohromady“ nebo „ať je ta holka větší cvok“, a když se další den vrátila domů, bylo to tak. Ukázalo se, že každá povídka ke svému dokončení potřebuje Johannin zásah, jako by nejen mé záměry četla lépe než já sama, ale také jako jediná dokázala dohlédnout, kam povedou. Objevilo se u mě cosi podobného chuti do práce a při psaní se mi podařilo vytvořit si rutinu, díky níž jsem každý den něco vyprodukovala. Dostávat se přes propasti vlastního úsilí mi přinášelo určitou radost a zjistila jsem, že na práci, kterou jsem jeden den zanechala, umím další den navázat a stejně tak i dny následující. Po několika týdnech nahradil tento návyk příležitostné návaly inspirace, které se mě dřív zmocňovaly, ale které nikdy nevedly dál než k pár stranám, jež by navíc při bližším prozkoumání nahradil pouhý odstavec, možná dva. Sebrala jsem se, překonala strach, pustila se do práce systematicky a vytrvale, naslouchala jsem Johanniným pochvalám a připomínkám, přepisovala jsem, psala lépe, psala dál. Skleslost, která mě trápila dřív, zmizela jako mávnutím kouzelného proutku. Ocitla jsem se v Johannině prostoru, ve vřelém a produktivním náručí. Ona zatím vršila jeden superlativ na druhý jako při předvolební kampani a její slova mě utvrzovala v tom, že jsem si vybrala správnou cestu. Poté co zmizela i se svými knihami a oblečením a zanechala mě v zaprášeném

bytě, na který jsem neměla, s nábytkem, který jsem nechtěla, mi došlo, že její obdiv mě k ní připoutával, nebo lépe řečeno: připoutal k ní mé schopnosti. S Johannou zmizela i moje jediná čtenářka, moje nejlepší čtenářka, moje nejpečlivější a nejoddanější čtenářka a neschopnost posadit se zase ke stolu a něco dopsat se stala nepřekonatelnou. V průběhu let jsem se pokoušela, vědomě i nevědomky a tolikrát, že to ani nedokážu spočítat, navodit stejnou situaci s jinými lidmi. Po Johanně jsem sice žila s muži i ženami se vztahem k literatuře, ti ale netoužili číst moje texty, nebo je číst chtěli, ale nerozuměli jim, nebo jim rozuměli, ale neměli k tomu co moudrého říct, nebo nechápali, proč se vůbec pokouším psát, žila jsem taky s muži a ženami, kterým se líbila špatná literatura (jen detektivky), nebo se jim líbila dobrá literatura ze špatných důvodů (Ellroy, protože je to drsník), nebo se jim líbily stejné knihy jako mně a dokonce ze stejných důvodů, ale nechápali, proč bychom se o nich měli bavit, případně zkrátka zastávali názor, že psané slovo je jako umělecká forma dávno passé. Nikomu z nich se nepodařilo smíchat polibky na mé rty s čímkoli jiným. Pusa se vždycky přilepila tam, kam patřila (na mé rty), a nikam jinam do mého života nebo do mých pokusů něco tvořit.

Snad je chuť znovu si přečíst *Newyorskou trilogii* dílem náhody, spíš mi ale horečka zabrnkala na nerv,

který prochází krčnými obratli kolem mých nateklých mandlí až do místa, kde se rodí noční můry a zimnice. Svým způsobem se mi život každým dnem, každou vteřinou jeví jako nový, z jiného úhlu pohledu se však v sobě vracím do stále stejných zákoutí. S Johannou jsme náhodu ctily, jako ostatně všechny páry, které se právě díky takové náhodě potkaly, a proto nás Austero-ovy knihy fascinovaly. Snad žádný jiný spisovatel nepoužívá tak vědomě náhodu jako hybatele veškerého dění. V době našeho prvního setkání jsme byly obě zadané, ona žila se ženou a já s mužem, který mě právě požádal o ruku, ale náhoda tomu chtěla a my jsme se obě přihlásily na tentýž seminář. Už při čtení prezenční listiny mi bylo jasné, že studia nechám, přesto jsem chodila na přednášky a udělala i první zkoušku a v hospodě, kam se po zkoušce šlo, na mě zbylo jediné volné místo. Den předtím jsme se přes aulu plnou lidí setkaly pohledem. Teď seděla u kratší strany velkého stolu. Na sobě měla černou košili bez límečku a džiny, vnější strany našich předloktí na stole si začínaly rozumět, udržovaly napětí až do pozdních nočních hodin, kdy už jsme tam zůstaly jen my dvě. Následující pondělí jsme se ve dvou různých, a přece propojených scénách rozešly se svými partnery, a týden nato jsme se nastěhovaly do čtvrti Hägersten na jižním předměstí Stockholmu do bytu, který zdědil jeden náš spolužák